

Sann Gud och sann människa

M. Luther 1537 över Joh. 1:10

Evangelisten vill säga, att just det barn som ligger i krubban och diar sin mor Marias bröst är människornas liv och ljus, ja Gud, alltings Skapare, ty världen är skapad genom honom. Vi som har vårt namn av Kristus finner vår tros huvudartikel i denna sanning. Det finns absolut ingen rätt och sann tro annat än den som bekänner att Kristus är sann Gud och sann människa. Det är den enda frälsande tron. Om förnuftet vägrar tro att Gud kunde bli människa, så får det klara sig bäst det vill. Men vi kristna tror det, eftersom Guds Ord säger det. För tron är ingenting omöjligt, förnuftet må reta och stöta sig på det hur mycket som helst. Det är en obestridlig sanning att befrielsen från djävulens våld och från synden och döden, liksom frälsningens gåva, hänger på tron att Kristus är sann Gud genom vilken världen är skapad och att han också är sann människa, född av Maria. Det är uteslutande denna tro som frälsar. Det bekräftas av Skriften i Matt. 1:21: "Hon skall föda en son och du skall ge honom namnet Jesus, ty han skall frälsa sitt folk från deras synder" och i Joh. 3:18: "Den som tror på honom blir inte dömd, men den som inte tror är redan dömd, eftersom att han inte tror på Guds enfödde Sons namn." — — —

Detta är den kristna trons högsta artikel som bara finns hos de kristna och är deras högsta ära, tröst och glädje, nämligen att Guds egen Son, som antog människonatur och blev kött och blod med oss, sitter på Guds, den allsmäktige Faderns, högra sida i samma majestät och makt och är människornas försvarare och medlare.

Skriften och traditionen

Såväl den romersk-katolska kyrkan som den grekisk-ortodoxa kyrkan har både Skriften och traditionen som källa och norm för den kristna tron. Bägge förkastar bestämt den lutherska synen på ”Skriften allena”. Den lutherska kyrkan är – i den mån hon fortfarande är trogen sitt arv – den enda kyrkan i världen som konsekvent håller på ”Skriften allena”.

Var det då något helt nytt som Luther och reformationen kom med? Nej, det var det inte. Reformatorerna var mycket noga med att påpeka att de inte kom med några nya trossanningar utan bara ville återvända till kyrkans gamla grundval. Var det verkligen så?

Tradition betyder ”överlämnande” – något som lämnas över och förs vidare i generation efter generation. Paulus säger att han meddelade församlingen i Korint ”det allra viktigaste, vad jag själv hade tagit emot” (1 Kor. 15: 3). Han hade fått och gav det vidare. Apostlarna hade fått sin lära av Kristus för att föra den vidare till alla kommande generationer intill tidens slut. Därför skrev de ner Kristi ord eller såg till att det blev gjort. I detta apostoliska uppdrag hade de ett särskilt löfte om hjälp av den Helige Ande, Hjälparen, som skulle påminna dem om allt vad Jesus sagt och föra dem ”in i hela sanningen” (Joh. 16:13). Det är denna av Anden ledda tradition eller överföring från Kristus till apostlarna som skapade Helig Skrift. Nya Testamentet blev på detta sätt fogat till Skriften, Guds andeingivna och ofelbara ord. När man i fornkyrkan använde ordet tradition, så var det oftast just denna nedskrivna tradition från Kristus och apostlarna som man avsåg.

Men det finns också ett annat slag av tradition som kan vara god, fast den inte står under löftet om Andens ofelbara ledning. Dit hör muntliga berättelser, kyrkofäders skrifter och kyrkomötens uttalanden, kyrkliga ordningar, liturgier, seder och bruk som växte fram i den tidiga kyrkan och

sedan levde vidare. Det är den här typen av kyrkliga ”överlämnanden” som vanligtvis går under beteckningen traditionen.

Mellan Skriften och traditionen uppstod ganska snart ett spänningsförhållande. Synen på apostoliska ordets överhöghet blev snart ifrågasatt. Heretiker eller villolärare började dyka upp. Dessa insåg ofta själva att vad de lärde inte stämde överens med de apostoliska skrifterna. Man försvarade sig då i huvudsak efter två linjer. Somliga menade att de apostoliska skrifterna inte var den enda uppenbarelseskällan. Man hänvisade till andra traditioner, framför allt till muntlig tradition från apostlarna. Dessa hade ju sagt och gjort mycket mer än vad som var nedskrivet. Andra menade att de apostoliska skrifterna ofta var dunkla och motsägelsefulla och därför måste förtydligas och kompletteras av andligt sinnade människor. Gnostikerna talade gärna om en hemlig tradition från apostlarna, given åt några få. I dessa traditioner vid sidan av Skriften finner vi fröet till den spänning mellan Skriften och traditionen som tidvis har varit mycket stark och vållat strid ända in i våra dagar.

Traditionen blev således ett växande problem för den tidiga kyrkan. Hur skulle man se på alla hörsägner och på olika gnostiska skrifter som dök upp och gjorde anspråk på hemlig kunskap, ”gnosis”, eller tradition från apostlarna?

Det blev framför allt kyrkofäderna Irenaeus och Tertullianus på 100- och 200-talet som tog tag i denna fråga. De försvarade hårt Skriften gentemot nya traditioner. Bägge var skrifteologer i verklig mening. Mot gnostikernas hemliga läror hävdade Irenaeus med stor kraft att den apostoliska traditionen inte var hemlig utan öppen. Den hade vidare förmedlats oförändrad fram till hans tid och förvaltats av kyrkans biskopar: ”Då den apostoliska traditionen är och förblir i kyrkan, så vill vi återvända till beviset ur de apostoliska skrifterna”, förklarar han bestämt. Tertullianus kallar den tro som bygger på apostlarnas skrivna ord för ”trosregeln”, den enda norm som kyrkan skall följa. Skriften är fullt tillräcklig: ”Att intet veta

gentemot trosregeln, är att veta allt”, säger han. Hörsägner, legender, hemliga uppenbarelser och påstådda apostlaord, som inte stämde överens med eller gick att återföra till deras skrifter hörde inte med till kyrkans trosregel.

Dessa två kyrkofäder är också av intresse, för att de ger oss en inblick också i den gamla kyrkans tolkningstradition, dvs. hur man läste och förstod Skriftens budskap. Kyrkan var väl medveten om att också heretiker läste och tolkade Skriften. Men man fann att dessa gärna läste Bibeln på ett annat sätt. Man uppehöll sig företrädesvis vid Skriftens poetiska delar, dess bildspråk, symboler och liknelser och utifrån dessa gjorde man sedan djupa, ”andliga” tolkningar. Både Tertullianus och Irenaeus vände sig starkt mot detta sätt att läsa Skriften. Ingen kristen, apostolisk lära kunde bygga på ställen som var dunkla och lätt kunde tolkas i den ena eller andra riktningen. Man måste därför alltid utgå från de läromässigt klara, tydliga ställena i Skriften och tolka det övriga i ljuset av dem. Till detta anknyter senare Luther, när han prisar kyrkofäderna för ”att de tar de klara ställena och med dessas hjälp gör de dunkla, svävande ställena klara”.

Kyrkan såg sig ganska snart nödsakad skilja ut den växande floran av falska gnostiska skrifter från de äkta apostoliska skrifterna. De skrifter som bevisligen och allmänt erkänt var apostoliska kom senare att ingå i Nya testamentets kanon. Dit fördes också några andra skrifter som det inte fanns 100-procentig enighet om vad gällde deras apostoliska ursprung (de s.k. antilegόμεna, av somliga ifrågasatta). De togs ändå med i kanon – fast med viss gardering; de skulle alltid tolkas i ljuset av de oomstridda skrifterna. Så räddades i kamp mot en konkurrerande och farlig traditionslinje det apostoliska ordet till att förbli kyrkans högsta rättesnöre i allt som har med kristen tro och kristet liv att göra.

Den lutherska kyrkan har velat fortsätta på denna väg och skiljer därför mellan Skriften och traditionen i ett bestämt avseende. Den ger inte traditionen någon auktoritet över Skriften och inte heller vid sidan av den – detta trots att

Luther och reformatörerna respekterade och hyllade många kyrkofäder och de gamla konciliernas ställningstaganden mycket högt. Men frågan om Skrift och tradition var principiellt viktig. Man ville på allt sätt hålla fast vid den gamla kyrkans tro att bara det som var apostoliskt var kristet. Gläntade man det minsta på dörren för någon annan tradition än den apostoliskt nedtecknade, så kunde hela den kristna tron rivas upp. Kyrkofäder och kyrkomöten, hur katolska eller universella de än är, har inget löfte om ofelbarhet. De kan ta miste, men aldrig Skriften.

Den romersk-katolska motreformationen – särskilt Tridentinska mötet (1545-63) – hävdade motsatsen. Den oskrivna traditionen måste tas emot och äras ”med samma hängivenhet och vördnad” som Skriften själv. Skriften och traditionen ses som två helt jämbördiga källor som kompletterar varandra. Det var ur en sådan syn som påvedömet föddes. Det var traditionen, inte Skriften, som gjorde det ofelbara påvedömet möjligt. Enligt romersk syn måste Skriften kompletteras av traditionen som står för fortsatt uppenbarelse och läroutveckling. Dessutom kan Skriften, menar man, inte tolkas och förstås av kyrkans enskilda medlemmar. Det måste finnas en gudomligt given instans, i detta fall påven, som avgör all tvist, ger Skriften en auktoritativ tolkning och stadfäster vad kyrkan skall tro. Denna instans är påven, ”Hans Helighet påven, biskopen av Rom och Jesu Kristi ståthållare på jorden, apostlafursten Sankt Petri efterföljare, överstepräst för hela kyrkan på jorden”, som det heter i hans officiella titel. Den romerska utgångspunkten liknar på sitt sätt den gnostiska: Skriften är varken nog eller tillräckligt klar.

Den grekisk-ortodoxa kyrkan hyser en liknande misstro mot ”Skriften allena”. Det apostoliska ordet kan inte tolkas av enskilda utan måste förstås i enlighet med den katolska eller universella kyrkans tradition. Men i stället för att låta kyrkans tradition stråla samman i en enda person, påven, så utgår man från kyrkans samlade episkopat, där alla biskopar är lika i rang. Biskoparna är apostlarnas efterföljare. Ortodoxa kyrkan betonar inte så mycket apostlarna som enskilda individer utan ser dem mer som ett

samfällt kollegium. Däri låg deras auktoritet. På liknande sätt, menar man, är det med den kristna kyrkans auktoritet efter apostlarna. Enskilda personer kan inte bestämma om kyrkans tro och liv. Men det kan kyrkan företrädd av sina biskopar. Enligt ortodox tro leder Gud kyrkan främst genom allmänt erkända koncilier, där kyrkans biskopar samlas för att ta ställning i för kyrkan viktiga frågor. Vad kyrkan på detta sätt säger är fyllt av Ande och sanning. Det är mot denna bakgrund som de sju s.k. ekumeniska koncilierna i den gamla kyrkans tid (se Lutheranen nr 4/200) har en så stark ställning i den ortodoxa kyrkan. När hela kyrkan är överens har den Helige Ande verkat. Då är kyrkan ofelbar. Då har Gud talat och då är vägen som skall vandra klar.

För den ortodoxa kyrkan är det i huvudsak de sju koncilierna som gäller. De ger uttryck för ”vad som alltid och av alla trots”. Eftersom inga fler sådana allmänt erkända ekumeniska koncilier har kommit till stånd, kan man säga att den dogmatiska utvecklingen avstannat, i vart fall tills vidare. Det ses emellertid inte som något större problem. Den ortodoxa kyrkan har inget brinnande intresse för läror och dogmatiska framställningar. Det är med viss motvilja, när man blir tvungen till det, som man sysslar med sådant. Tyngdpunkten ligger på annat håll: i mötet med Gud i liturgin och i firandet av eukaristin. Det är som om läran saknar mening utan liturgi och lovsång. I den lutherska kyrkan är det snarast tvärtom. Liturgin får sin tyngd av läran.

Både den romerska och den grekisk-ortodoxa kyrkan har i sin strävan att balansera Skrift och tradition hamnat i ett läge där traditionen till sist blir det avgörande och i själva verket ställs över Skriften. Traditionen ses som den levande, dynamiska utvecklingen, medan Skriften mer står för början och ansatser.

Jesus sade om Gud och mammon: ”Ingen kan tjäna två herrar. Antingen kommer han då att hata den ene och älska den andre, eller kommer han att hålla sig till den ene och se ner på den andre” (Matt. 6:24). Detsamma kan sägas om

kyrkans förhållande till Skriften och traditionen. Någon av dem måste vara främst.

Många har i dag så gott som helt förlorat tron på Skriften som en bok som talar sanning i vanlig mening. Den klassiska bibelsynen med sund, texttrogen bibeltolkningen, har ersatts av luddig, symbolisk, mytisk-mystisk bibeltolkning som helt enkelt inte får definieras i klara lärosatser. Saken blir ju inte bättre av att tolkningen utgår utifrån en bibelöversättning (Bibel 2000) som ser Bibeln som en rent mänsklig produkt.

Även s.k. bekännelsetrogna präster inom folkkyrkan tycks i praktiken inte längre tro på "Skriften allena", fast de gärna använder uttrycket. De betvivlar att det på Bibelns grund skulle vara möjligt att nå full klarhet eller enighet om hela den kristna läran. Det som starkast håller ihop dem är det gemensamma motståndet mot kvinnoprästereformen, som om det vore Skriftens huvudlära. Tvivlet på Skriften allena i kombination med ett starkt traditionstänkande (fädernas kyrka kan man ju inte svika!) gör att många stannar kvar i folkkyrkan, fast man är medveten om att den är grovt villfarande. Man skakar på huvudet åt de lutherska frikyrkorna och betraktar dem som extrema. Att det som en gång var en av reformationens självklara utgångspunkt, Skriften och läran om kyrkogemenskap, numera betraktas som utopisk extremism, är ett tecken på hur främmande man egentligen blivit för klassisk, luthersk kristendom.

I det rådande läget finns det dock de som kastar längtansfulla blickar mot Rom eller mot den ortodoxa kyrkan som något fast, stadigt och bestående under århundraden. Flera av dem som konverterar blir dock efter den första hänförelsen besvikna. Det var inte så fast och stadigt som man kanske trodde. Rom har efter andra Vatikankonciliet rasat utför och i flera avseenden blivit lika liberal och ekumenisk som någonsin den protestantiska världen. Att prästämbetet inom en inte alltför avlägsen framtid öppnas för kvinnor även i den romersk-katolska kyrkan är inte längre en utopi.

Vad gäller den ortodoxa kyrkan i dess olika självständiga,

nationalkyrkliga former tror en del lite aningslöst att den inte känner av någon splittring. Men också här, trots anspråk på att äga den ”gudomliga liturgin” med rätt lära och rätt lovsång, finns en uppslitande inre splittring mellan olika fraktioner och biskopar, ibland t.o.m. i samma stad. Ofta gäller det ganska invecklade frågor om ordningar, klosterregler, kalendrar och liturgiska finesser som vi lutheraner närmast skulle betrakta som adiafora.

Till frågan om Skriftens klarhet skall vi återkomma senare i en annan artikel. Men redan nu skall sägas att det är en av vår tids allra starkaste myter, att Skriften skulle vara så oklar och otillräcklig att den kristna läran inte uteslutande kan byggas den. Men så är det inte. Bibelns lära är inte en svår genomtränglig dogmatisk snårskog med mängder av läror. Den är ganska kort och enkel, och låter sig väl sammanfattas t.ex. i Luthers Lilla katekes. Traditionen är däremot verkligen en komplex massa, mångskiftande och snårig. Den är mycket svår att få grepp om och håller inte som grund för Guds kyrka på jorden.

Jesus förde en kamp mot sin tids traditionsförespråkare, de skriftlärd och fariséerna med de många buden i ”de äldstes stadgar”. Fariséerna såg den som en muntlig tradition ända från Mose, som en kompletterande utveckling av den skrivna lagen. Dessa stadgar utvecklades senare till judarnas Talmud, två jättelika samlingar med olika rabbiners uttalanden. Den judiske historieskrivaren Josefus betecknar dem som ”saker som bestämts genom traditionen från fäderna”. Det var denna tradition som drabbades av Jesu stränga dom: ”Ni upphäver Guds ord genom de stadgar som ni följer och för vidare” (Mark. 7:13). Jesus ställde Skriften över traditionen. Därmed råder ingen tvekan.

Traditionsförespråkarna både i väst och öst har alltid häcklat och hånat den lutherska kyrkan för hennes tro på ”Skriften allena”. Lutheraner tror på en ”papperspåve”. Den största olyckan var att Luther satte Bibeln i händerna på vanligt folk – se, vilken splittring det har åstadkommit! En gammalkatolsk biskop (tidigare präst i Svenska kyrkan)

kallar reformationen ”en kyrkoförstörelse utan motsvarighet i gamla tider”. Eftersom den lett till splittring (som vanligt får lutheranerna skulden också för den reformerta splittringen), så ”har den misslyckats”. Biskopen tror inte ett ögonblick att vanliga kristna kan läsa och förstå Bibeln rätt: ”Människor som läser Bibeln, sedd genom glasögon i deras egen tradition och deras egen personlighet placerad på näsan finner olika sanningar.” Man måste vara vägledad av traditionen, den samlade kyrkans tolkning, hävdar han med emfas.

Men vad är egentligen den ”samlade kyrkan”? Ofta har de rättrogna varit i minoritet. Är det minoriteten eller majoriteten som är den ”samlade kyrkan”? Kyrkan har i yttre mening varit splittrad och plågad av strider ända från början. Den ”odelade kyrkans tid” som man talar lyriskt om och tror sig finna under de första 1000 åren har aldrig existerat. Det fanns gott om kamp och strid och brutna kyrkogemenskapen även under denna tid. Jesus utlovade inte heller någon tid då Satan skulle låta kyrkan vara i fred. Hon är från början och till slut här på jorden *ecclesia militans*, den stridande och lidande kyrkan.

Kommer den lutherska kyrkan att dö ut? Den dör inte så länge hon håller fast vid ”Skriften allena”. Fortfarande gäller den gamla kyrkans trosregel, den som aposteln Paulus uttrycker så: ”Ni skall lära er den regeln, när det gäller oss att inte gå utöver vad Skriften säger” (1 Kor. 4:6). Så sade han till församlingen i Korint mitt i en mångkulturell och religionsblandad tid som i flera avseenden påminner om vår.

”Skriften allena” är källan, anvisad av Kristus själv och hans apostlar. Att ösa ur den är det enda som är möjligt, det enda som fungerar och det enda som har Guds löften med sig. Jesus sade: ”Om ni förblir i mitt ord, är ni verkligen mina lärjungar” (Joh. 8:31) och ”Om ni förblir i mig och mina ord förblir i er, så be om vad ni vill, och ni skall få det” (Joh. 15:7). Också traditionen har rikedomar att ge. Men den är alltid underordnad Skriften. Endast så finner och bevarar vi rätt traditionens många skatter.

Vad är kristendom?

Av Erik Holmqvist

Den intellektuella ärligheten kräver som en självklarhet, att allting får gå under sitt rätta namn. Jag tror, att det är det första av professor Ingemar Hedenius' berömda postulat, nämligen att A är A.

Den som vill beskriva t.ex. islam, sätter sig inte ned för att tycka, att så eller så borde denna religion rimligen vara, utan han går givetvis till källorna, för att ur dem hämta fram en så adekvat bild som möjligt av Muhammeds lära. Jag skulle tro, att alla seriösa religionsforskare är ense om att detta tillvägagångssätt är det enda sakliga och riktiga. Man söker beskriva en religion sådan den enligt sina egna urkunder är, inte efter vad man själv tycker den borde vara.

Det märkliga är emellertid, att när det blir fråga om kristendomen, så frångår man ofta denna självklara princip. De avgjorda ateisterna, kristendomsförnekarna, brukar inte göra så. Tvärtom. De ärligaste bland dem konstaterar genom källstudier, att så och så är kristendomen beskaffad – men de kan inte tro på sådana läror, därför förkastar och förnekar de den kristna tron.

Det finns emellertid en annan grupp, som går till väga på ungefär följande sätt. De utgår från sin egen tro, sin egen uppfattning och från den bestämda meningen, att de själva är goda kristna, liksom de vill vara kristna och kallas kristna. Resonemanget blir då – visserligen inte klart redovisat men ändå det som ligger under – Jag och mina åsiktsvänner är kristna. Vi tycker så och så. Vi tror så och så men kan inte omfatta den eller den läran. Alltså är denna vår uppfattning kristendom.

Det förefaller mig som de ledande i Svenska kyrkan gör sig skyldiga till ett sådant resonemang enligt vad som nu sägs,

hela den liberala teologins sätt att behandla kristendomen. Ofta sker det väl i all välmening för att ”rädda” kristendomen både åt sig själva och andra moderna människor, som inte kan omfatta den eller den läran i den kristna religionen. Nåväl, vi är ju kristna, vi kan inte tro så, men väl så här. Alltså är detta den sanna kristendomen.

Det numera gamla och slitna slagordet ”Från dogmat till evangeliet” av år 1919 var egentligen en variation av detta tema: Vi är kristna. Vad vi inte kan tro på är inte kristendomen. Vad vi kan tro på är kristendom.

Konkret uttryckt, vi som är och vill vara kristna, kan inte tro att Jesus är avlad av den Helige Ande och född av Jungfrun Maria, ty det strider mot allt mänskligt förnuft och mänsklig erfarenhet. Moderna upplysta kristna människor kan inte tro på sådant. Alltså är det inte kristendom. Vi kan inte heller tro på att Jesus uppstod kroppsligen ur graven, ty det är om möjligt ändå orimligare. Sådant kan inte ske. Därför är det inte väsentligt för de kristna. Huvudsaken är ju att Jesus lever. Det är kristendomens kärna.

Vi kan inte heller tro på att Jesus gick på vattnet, för det kan ingen människa göra nu och det strider mot de s.k. naturlagarna. Inte heller kan han ha uppväckt döda, ty ingen död kan återkallas till livet om han inte blott varit skendöd. Vi kan inte tro på de andra underberättelserna heller, så det kan inte vara det väsentliga. Det enda viktiga är väl ändå, att vi älskarvarandra och hävdar att vi alla är lika, har samma värde. På den yttersta dagen, om den verkligen kommer, skall Jesus inte fråga eller anställa något korsförhör utan bara fråga efter om vi bevisat kärlek mot hans minsta bröder t.ex. skickat hjälp till u-länderna.

Det egendomliga är emellertid, att denna i och för sig mycket begripliga uppfattning om vad som är kristendom i enlighet med Emanuel Linderholms slagord från år 1919 – ”Från dogmat till evangeliet” – inte alls, som man kunde vänta sig av formuleringen, går från dogmerna eller trosbekännelserna, som nu liberalerna eller som vi kan säga gnosticismen (århundradets religion) vill avskaffa, till

evangelierna. Ty alla våra trosbekännelser kan klart beläggas i just evangelierna, ja t.o.m. i de tre första synoptiska evangelierna, vilka de liberala och de gnostiska teologerna ansett och anser tillförlitligare och lättare att tro än det mer dogmatiska Johannesevangeliet.

Både Matteus och Lukas meddelar på ett av varandra oberoende sätt, ett Jesu var ”avlad av den Helige Ande och född av Jungfrun Maria”. De berättar om fler underverk än vad Johannes gör, även om han överbjuder dem genom ett berättat om Lazarus uppväckelse efter ett ha varit död i fyra dygn. De berättar om Jesu kroppsliga uppståndelse. Lukas berättar om hans himmelfärd, utförligast i början av Apostlagärningar. Samme Lukas, som tillika var läkare och därför mindre lekman på området än de andra, berättar ett Jesus efter sin uppståndelse till och med åt och drack tillsammans med sina lärjungar.

Det märkliga är nu, att författaren till slagordet och skriften ”Från dogmat till evangeliet”, förnekar alla dessa fakta om Jesus i de tre första evangelierna. Han är inte Guds Son, inte avlad av den Helige Ande, inte född av Jungfru Maria, har inte gjort några underverk, som strider mot vår erfarenhet av naturen. Han har inte uppstått kroppsligen, utan förmodligen har lärjungarna rövat bort hans kropp – alldeles som överstepräster förklarade den tomma gravens besvärande faktum. Den som gör anspråk på att gå från dogmat till själva evangeliet får därför gallra ut det mesta och det mest karakteristiska i evangelierna, nämligen Jesu Kristi gudom, hans övernaturliga börd, hans underverk och hans uppståndelse.

På samma sätt går det i dag för liberalteologerna och gnostikerna. När man vill avskaffa våra trosbekännelser, därför att man inte kan tro på vad de förkunnar förkastar man inte endast dem utan alla evangelierna och hela Nya Testamentet, varifrån man under svåra lärostrider hämtade hela innehållet i de gamla trosbekännelserna. Dogmat eller dogmerna växte fram under hotet från gnostikerna ur Nya Testamentet, ur evangelierna. Dessa är kortfattade sammanfattningar av det väsentliga innehållet i den kristna

tron, vars huvudurkund är evangelierna och för övrigt hela Nya Testamentet.

Slagordet ”från dogmat till evangeliet” är ur rent intellektuell synpunkt en orimlighet, om man inte vill fatta det som ett uttryck för det oupplösliga sambandet mellan dogm och evangelium, mellan trosbekännelserna och Nya Testamentet. Enligt Luther är en sann dogm alltid grundad i Bibeln. Kyrkan har ingen rätt eller möjlighet att stifta några nya egna dogmer genom folkomröstning eller genom egna teologiska spekulationer. Detta dogmbegrepp stämmer även in på våra trosbekännelser. De har hämtat varje utsagas innehåll från Nya Testamentet. De är inget annat än uttryck för evangeliet, för den sanna kristendomen. Den som förnekar eller förkastar dem förkastar Nya Testamentet, kristendomen, Kristus själv och hans heliga apostlar.

Varför kalla för kristendom, vad som är förnekelse på varje punkt av den kristna tron, som är grundad i evangelierna och Nya Testamentet, på apostlarnas vittnesbörd, på Kristus själv?

Vi har ju religionsfrihet, vilket innebär, att ingen kan eller får tvingas att tro eller låtsas tro vad han inte kan tro på. Det står alla liberalteologer och gnostiker fritt att förkasta våra trosbekännelser. I dag är det möjligt för en präst att lämna den kristna tron bakom sig, och ändå få sin lön oavkortad. Som präst är man inte skyldig, att var söndag förkunna sanningar, som man inte kan tro på. Men man borde ändå respektera kristendomens egenart enligt dess av alla erkända huvuddokument och inte kalla för kristendom en förnekelse av alla dess grundläggande läror.

Ty Kristi gudom är grunden för hela kristendomen och det som skiljer kristendomen från alla religioner i både gammal och ny gestalt. Det är också grunden för vår salighet. Ty om inte Jesus är Guds Son och om han inte efter att ha dödats för våra synders skull verkligen uppstått, då är, som aposteln säger klart och tydligt, hela vår tro förgäves och vår predikan bara tomma ord. Allt är då hopplöst.

Men nu har Kristus uppstått. Han är sannerligen uppstånden. Det är vår trosbekännelse. Det är den kristna trons grundläggande faktum.

(Författaren, Erik Holmqvist, var tidigare präst i bl.a. Luleå och Göteborgs stift, men har nyligen lämnat Svenska kyrkan).

[\[^\]](#)